

บทที่ 6

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง “ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับการเข้าถึงและการแบ่งปันผลประโยชน์ในทรัพยากรชีวภาพของประเทศไทย” ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักการต่าง ๆ อนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ พิธีสารนาโงย่าว่าด้วยการเข้าถึงทรัพยากรพันธุกรรม และการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการใช้ประโยชน์ทรัพยากรพันธุกรรมอย่างเท่าเทียมและยุติธรรม ตลอดจนเนื้อหาสาระของหลักเกณฑ์ทางกฎหมายที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการการเข้าถึงและการแบ่งปันผลประโยชน์ของทรัพยากรพันธุกรรมของประเทศไทย โดยพิจารณาเปรียบเทียบหลักเกณฑ์ทางกฎหมายของต่างประเทศ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์และหาแนวทางแก้ไข ปัญหาเกี่ยวกับการเข้าถึงและการแบ่งปันผลประโยชน์ในทรัพยากรธรรมชาติชีวภาพของประเทศไทย

6.1 สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษาได้ข้อสรุปเกี่ยวกับปัญหาเป็นประเด็นหลักสองประเด็นใหญ่ ๆ คือ ปัญหา ด้านกฎหมายและปัญหาด้านหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

ปัญหาด้านกฎหมาย กล่าวคือ กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวกับการเข้าถึงและการแบ่งปันผลประโยชน์ของไทยในขณะนี้มากกว่า 10 ฉบับ ทั้งที่เป็นระดับพระราชบัญญัติ กฎกระทรวง ระเบียบ และแนวทางปฏิบัติต่าง ๆ กระจายไปในแต่ละหน่วยงานที่มีอำนาจเกี่ยวข้องกับการจัดการทรัพยากรทั้งในลักษณะมีอำนาจควบคุมตัวทรัพยากร อาทิ พระราชบัญญัติพันธุ์พืช พ.ศ. 2518 พระราชบัญญัติเชื้อโรคและพิษจากสัตว์ พ.ศ. 2525 พระราชบัญญัติคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ. 2542 พระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย พ.ศ. 2542 และในลักษณะมีอำนาจเหนือพื้นที่ซึ่งมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องได้แก่ พระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช 2484 พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 เป็นต้น และในข้อเท็จจริงกฎหมายบางฉบับควบคุมทั้งตัวทรัพยากรและควบคุมเชิงพื้นที่และยังมีระเบียบที่กำหนดขั้นตอนที่เกี่ยวข้องก่อนเข้าถึงทรัพยากรชีวภาพคือ ระเบียบสภาวิจัยแห่งชาติว่าด้วยการอนุญาตให้นักวิจัยชาวต่างประเทศเข้ามาทำการวิจัยในประเทศไทย พ.ศ. 2550 และระเบียบที่ออกมาวางหลักเกณฑ์ทับซ้อนอีกชั้นหนึ่งคือ

ระเบียบคณะกรรมการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการเข้าถึงทรัพยากรชีวภาพและการได้รับผลประโยชน์ตอบแทนจากทรัพยากรชีวภาพ พ.ศ. 2554 ที่บังคับใช้ในปัจจุบัน

เมื่อพิจารณาด้านกฎหมายที่บังคับใช้อยู่ในปัจจุบัน แสดงให้เห็นว่าแม้ประเทศไทยจะเป็นภาคีสัญญาวาด้วยความหลากหลายทางชีวภาพมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 จนกระทั่งปัจจุบันที่ประเทศไทยลงนามในพิธีสารนาโงยาว่าด้วยการเข้าถึงทรัพยากรพันธุกรรมและการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการใช้ประโยชน์ทรัพยากรพันธุกรรมอย่างเท่าเทียมและยุติธรรม ซึ่งกำหนดให้ประเทศภาคีจะต้องดำเนินการตามข้อกำหนดในเรื่องการเข้าถึงและแบ่งปันผลประโยชน์ตามอนุสัญญาฯ อย่างมีประสิทธิภาพ แต่ที่ผ่านมามีปัญหาที่ยังคงอยู่มาตลอดก็คือ ปัญหาเกี่ยวกับกฎหมาย ทั้งในเรื่องจำนวนกฎหมายที่เกี่ยวข้องมีหลายฉบับแต่ไม่ครอบคลุมชนิดของทรัพยากรชีวภาพซึ่งปัญหาดังกล่าวยังคงอยู่และยังไม่ได้รับการแก้ไขเท่าที่ควร ทั้งในส่วนการแก้ไขกฎหมายหรือระเบียบที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับทรัพยากรชีวภาพนั้นและการออกกฎหมายในระดับพระราชบัญญัติเพื่อเป็นกฎหมายกลางในการดูแลบริหารจัดการการเข้าถึงและการแบ่งปันผลประโยชน์ให้ครอบคลุมชนิดของทรัพยากร ปัญหาในเรื่องพื้นที่ที่ทรัพยากรตั้งอยู่ ตลอดจนการมีส่วนร่วมของประชาชน การมีส่วนร่วมของชุมชน

เมื่อพิจารณาถึงความสอดคล้องกับอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ และพิธีสารนาโงยาว่าด้วยการเข้าถึงทรัพยากรพันธุกรรมและการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการใช้ประโยชน์ทรัพยากรพันธุกรรมอย่างเท่าเทียมและยุติธรรม ทั้งอนุสัญญาฯ และพิธีสารนาโงยาฯ ไม่ได้กำหนดหลักเกณฑ์เคร่งครัดว่าหลักเกณฑ์ทางกฎหมายในการเข้าถึงและการแบ่งปันผลประโยชน์ของแต่ละภาคีสมาชิกจะต้องเป็นเช่นไร เน้นย้ำเพียงแต่ให้เป็นไปตามกฎหมายหรือเงื่อนไขข้อบังคับภายในประเทศ การเข้าถึงทรัพยากรชีวภาพโดยการใช้ประโยชน์จะต้องเป็นไปตามความเห็นชอบที่ได้แจ้งล่วงหน้าของภาคีผู้ให้ที่เป็นประเทศต้นกำเนิดหรือประเทศที่ได้รับทรัพยากร พิธีสารนาโงยาฯ ขอแต่เพียงว่าประเทศภาคีจะต้องดำเนินการทางกฎหมาย บริการจัดการ หรือ นโยบายที่จำเป็นตามความเหมาะสมเพื่อทำให้เกิด ความแน่นอนทางกฎหมาย ความชัดเจนและความโปร่งใสของกฎหมายและเงื่อนไขข้อบังคับภายในประเทศเกี่ยวกับการเข้าถึงและการแบ่งปันผลประโยชน์ กฎและกระบวนการในการเข้าถึงทรัพยากรพันธุกรรมที่มีความเท่าเทียมและไม่เป็นไปโดยไร้กฎหมาย มีข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการในการขออนุญาตเข้าถึง มีการแจ้งผลที่เป็นลายลักษณ์อักษรที่ชัดเจนและโปร่งใสโดยหน่วยงานผู้รับผิดชอบภายในระยะเวลาที่เหมาะสม ทำให้พบว่ายังมีปัญหาด้านกฎหมายอยู่หลายประการ ทั้งปัญหากฎหมายที่เกี่ยวข้องที่มีอยู่หลายฉบับ และบางฉบับก็ก่อให้เกิดปัญหาอำนาจที่ทับซ้อนกัน ตลอดจนปัญหาเงื่อนไขการขออนุญาต

ที่กำหนดให้ต้องประสานกับหลายหน่วยงาน ซึ่งเกิดจากแต่ละกฎหมายมีเงื่อนไขและการอนุมัติอนุญาต ที่แตกต่างกันไปทั้งขั้นตอน เงื่อนไข และเอกสาร สาเหตุดังกล่าวเกิดจากการที่มีได้บูรณาการไปในทิศทางเดียวกัน จนเกิดความยุ่งยากและเพิ่มภาระให้แก่ผู้ยื่นขอเข้าถึงทรัพยากรก่อให้เกิดปัญหาความล่าช้า และกระทบต่อการดำเนินการในส่วนของการเจรจาแบ่งปันผลประโยชน์ในอนาคต

ในขณะที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องก็เป็นปัญหาอีกประการที่สำคัญ และเป็นปัญหาที่สืบเนื่องมาจากการที่มีกฎหมายหลายฉบับที่เกี่ยวข้องและกฎหมายแต่ละฉบับก็อยู่ในความรับผิดชอบของหลายหน่วยงาน ซึ่งในการขออนุมัติอนุญาตนั้นควรมีหน่วยงานเพียงหน่วยงานเดียวเป็นผู้รับคำขอและพิจารณาอนุมัติอนุญาต รวมทั้งทำสัญญาแบ่งปันผลประโยชน์ ซึ่งหากมีหน่วยงานเพียงหน่วยงานการดำเนินการย่อมเบ็ดเสร็จอยู่ในจุดเดียว การดำเนินการในลักษณะนี้จะก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการมากกว่า โดยเฉพาะในการต่อรองส่วนแบ่งผลประโยชน์และการกำหนดเงื่อนไขการแบ่งปัน เนื่องจากหน่วยงานรับคำขอมิหน่วยงานเดียวทำให้ชุมชนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมเข้ามาร่วมกันพิจารณาสามารถทำได้ในคราวเดียว การประสานงานกับชุมชนท้องถิ่น สามารถดำเนินการได้อย่างเป็นระบบและรวดเร็วและตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนท้องถิ่นว่าต้องการการแบ่งปันในลักษณะใด การดำเนินการในรูปแบบนี้หน่วยงานไม่ควรอยู่ในรูปแบบของราชการอย่างเต็มรูปแบบเพราะจะไม่ต่างกับการดำเนินการในปัจจุบันควรจะเป็นการปรับกระบวนการทำงานในรูปแบบของรัฐวิสาหกิจ หรือรูปแบบขององค์การมหาชน จะเหมาะสมและคล่องตัวกว่าการดำเนินการในรูปแบบของทางราชการ

6.2 ข้อเสนอแนะ

จากข้อสรุปปัญหาดังกล่าวข้างต้นจึงมีข้อเสนอแนะแนวทางดังต่อไปนี้

6.2.1 ข้อเสนอแนะด้านรูปแบบของกฎหมาย

ข้อเสนอแนะทางรูปแบบของกฎหมาย อาจมีทางเลือกได้หลายแนวทาง กล่าวคือ

1. การออกกฎหมายหรือการแก้ไขกฎหมายให้ครอบคลุมทรัพยากรชีวภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทรัพยากรชีวภาพที่เป็นพันธุกรรมสัตว์ และจุลินทรีย์ เนื่องจากปัจจุบันยังไม่มีกฎหมายที่ออกมาครอบคลุมการเข้าถึงและการแบ่งปันทรัพยากรชีวภาพที่เป็นพันธุกรรมสัตว์และจุลินทรีย์ โดยเฉพาะ ดังนั้นแนวทางในการออกกฎหมายหรือการแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องให้ครอบคลุมเป็นแนวทางหนึ่งที่สามารถดำเนินการได้ ซึ่งรูปแบบนี้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถริเริ่มได้เองแต่อย่างไรก็ดี แม้จะมีการออกกฎหมายหรือแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องดังกล่าว แต่ก็อาจจะไม่สามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างครบถ้วน เนื่องจากว่าแม้จะออกกฎหมายหรือแก้ไขกฎหมายแล้ว

แต่ไม่อาจจะแก้ปัญหาด้านจำนวนกฎหมายที่เกี่ยวข้องที่มีจำนวนมาก และก่อให้เกิดความยุ่งยากเป็นภาระแก่ผู้ขออนุญาตเข้าถึงในการติดต่อกับหน่วยงานต่าง ๆ ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เนื่องจากการตามแก้ไขกฎหมายหรือออกกฎหมายใหม่ ยังคงอยู่บนพื้นฐานปัญหาเดิมคือ แต่ละหน่วยงานต่างออกกฎหมายหรือแก้ไขกฎหมายของตนเองยิ่งทำให้มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพิ่มจำนวนมากขึ้น และการจะแก้ไขได้ครบทุกฉบับอาจจะต้องใช้ระยะเวลาอย่างมาก

2. การพิจารณาออกพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าถึงและการแบ่งปันผลประโยชน์ในทรัพยากรชีวภาพ พ.ศ. กรณีนี้จะตัดปัญหาการตามแก้ไขกฎหมายหลาย ๆ ฉบับได้โดยบัญญัติให้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรชีวภาพทั้งในเชิงที่ควบคุมตัวทรัพยากร และในเชิงอำนาจเหนือพื้นที่ที่ทรัพยากรตั้งอยู่จะต้องใช้หลักเกณฑ์วิธีการตามพระราชบัญญัติฉบับนี้เท่านั้น เพื่อให้เกิดความเป็นเอกภาพและใช้กฎหมายฉบับเดียวในการดำเนินการ โดยพระราชบัญญัติฉบับนี้อาจจะมีการกำหนดว่า “ให้พระราชบัญญัติหรือกฎหมายต่าง ๆ ที่อยู่ในบัญชีแนบท้ายพระราชบัญญัติฉบับนี้ เฉพาะกรณีการเข้าถึงทรัพยากรและการแบ่งปันผลประโยชน์จะต้องดำเนินการตามกฎหมายนี้เท่านั้น” ซึ่งพระราชบัญญัติลักษณะแบบนี้สามารถออกมาทดแทนระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการคุ้มครองการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการเข้าถึงทรัพยากรชีวภาพและการได้รับผลประโยชน์ตอบแทนจากทรัพยากรชีวภาพ พ.ศ. 2554 ได้และสามารถมีบทลงโทษต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องซึ่งระเบียบสำนักนายกฯ ดังกล่าวไม่มีอำนาจในการบัญญัติโทษได้

3. การออกกฎหมายเกี่ยวกับความหลากหลายทางชีวภาพขึ้นมาโดยเฉพาะ โดยกำหนดให้มีหลักการที่อนุวัติตามอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพและนำแนวทางตามพิธีสารนาโงยาว่าด้วยการเข้าถึงทรัพยากรพันธุกรรมและการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการใช้ประโยชน์ทรัพยากรพันธุกรรมอย่างเท่าเทียมและยุติธรรมมาเป็นหมวดหนึ่งในกฎหมายดังกล่าว แต่อย่างไรก็ดีแนวทางนี้ก็จะต้องใช้ระยะเวลานานเนื่องจากจะต้องนำกฎหมายที่เกี่ยวข้องมาบัญญัติรวมกันและพิจารณาแยกเป็นหมวดหมู่ เช่น ทรัพยากรพันธุกรรมพืช ทรัพยากรพันธุกรรมสัตว์ และทรัพยากรพันธุกรรมจุลินทรีย์

อย่างไรก็ดีผู้ศึกษาเห็นว่าควรเลือกแนวทางที่ 2 เนื่องจากมีความเป็นไปได้มากที่สุด และใช้ระยะเวลาน้อยกว่าแนวทางที่ 1 และ 3

6.2.2 ข้อเสนอด้านรูปแบบของหน่วยงาน

ควรจัดตั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการการเข้าถึงและการแบ่งปันผลประโยชน์เป็นหน่วยงานหลักหน่วยงานเดียว เพื่อเป็นหน่วยงานกลางที่รับผิดชอบดูแลเรื่องการคุ้มครอง การควบคุม การอนุมัติ การอนุญาตการเข้าถึงและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากร

ชีวภาพ และการแบ่งปันผลประโยชน์ในระดับประเทศ โดยมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือชุมชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วม และทำหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินงานของแต่ละหน่วยงานให้สอดคล้องกับกฎหมายที่บัญญัติขึ้นและกฎหมายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ในการร่วมกันบริหารจัดการทรัพยากรชีวภาพ ทั้งนี้เพื่อให้การบริหารจัดการทรัพยากรชีวภาพของประเทศมีประสิทธิภาพ มีความเป็นเอกภาพ และมีทิศทางที่ชัดเจน

ในการศึกษาพบว่า “สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ (สพภ.)” เป็นหน่วยงานที่สามารถพัฒนาให้เป็นหน่วยงานกลาง (Focal Point) หน่วยงานเดียวได้เนื่องจากวัตถุประสงค์ของหน่วยงานครอบคลุมหลักการของพิธีสารนาโงยาฯ จะขาดเพียงแต่อำนาจในการพิจารณาอนุมัติอนุญาตในการเข้าถึงทรัพยากรเท่านั้น ดังนั้น หากสามารถนำหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเฉพาะส่วนที่ดำเนินการด้านการควบคุม การอนุมัติ การอนุญาตการเข้าถึงและการแบ่งปันผลประโยชน์จากสภากิจแห่งชาติส่วนหนึ่งและแยกสำนักความหลากหลายทางชีวภาพ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งอยู่ภายใต้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพแห่งชาติ (กชช.) มาอยู่ในหน่วยงานใหม่ให้ดำเนินการในด้านต่างประเทศ จะสามารถแก้ไขปัญหาหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่มีหลายหน่วยงาน ซึ่งต่างถือกฎหมายของตนเองและมีแนวทางในการปฏิบัติที่แตกต่างบางครั้งมีขั้นตอนที่ทับซ้อนกันอยู่ เพื่อลดปัญหาความซ้ำซ้อนและระยะเวลาได้

เนื่องจากสำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพเป็นองค์กรมหาชนซึ่งอยู่ภายใต้สังกัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ความคล่องตัวในการบริหารจัดการจึงมีมากกว่าในระบบราชการแต่ก็ยังคงมีความยึดโยงกับระบบราชการเนื่องจากยังสังกัดระบบราชการแต่การบริหารมีความเป็นอิสระมากกว่าไม่ผูกติดกับเงื่อนไขทางราชการ ดังนั้น หน่วยงานที่ดัดขึ้นใหม่อาจจะใช้ชื่อว่า “สำนักงานบริหารการเข้าถึงและการแบ่งปันผลประโยชน์ในทรัพยากรชีวภาพ” สำนักงานนี้จะสามารถจะดำเนินการได้อย่างครอบคลุมทั้งในด้านการบริหาร การจัดการ การควบคุม การอนุมัติ การอนุญาตในการเข้าถึงและแบ่งปันผลประโยชน์ โดยอาจมีโครงสร้างที่คล้ายกับโครงสร้างปัจจุบันของคณะกรรมการบริหารของสำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ ดังนี้

“ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า คณะกรรมการบริหารการเข้าถึงและการแบ่งปันผลประโยชน์ทรัพยากรชีวภาพ ประกอบด้วย

(1) ประธานกรรมการ ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์สูงด้านการบริหาร การพัฒนาเศรษฐกิจหรือทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(2) กรรมการโดยตำแหน่ง จำนวนสามคน ได้แก่ ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงสาธารณสุข ปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสารสนเทศ และเลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

(3) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนไม่เกินหกคน ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้ซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์สูงเป็นที่ประจักษ์ในทางการบริหารเศรษฐกิจการเกษตร ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การเงิน หรือสาขาอื่นที่เกี่ยวข้องและเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานของสำนักงาน

คณะกรรมการบริหารการเข้าถึงและการแบ่งปันผลประโยชน์อาจมีผู้เชี่ยวชาญพิเศษเป็นที่ปรึกษาได้”

การดำเนินการของคณะกรรมการฯ อาจแบ่งเป็นอนุกรรมการการเข้าถึงและการแบ่งปันผลประโยชน์แบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ อนุกรรมการการเข้าถึงและการแบ่งปันผลประโยชน์ด้านพันธุกรรมพืช อนุกรรมการการเข้าถึงและการแบ่งปันผลประโยชน์ด้านพันธุกรรมสัตว์ และอนุกรรมการการเข้าถึงและการแบ่งปันผลประโยชน์ด้านจุลินทรีย์ เพื่อที่การพิจารณาจะได้รวดเร็วขึ้น ไม่ต้องรวมศูนย์อำนาจอยู่ในคณะกรรมการเพียงชุดเดียว องค์ประกอบของคณะอนุกรรมการในแต่ละด้านอาจจะมีกรรมการที่มีอำนาจควบคุม มีอำนาจเหนือหรือปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับทรัพยากรชีวภาพนั้นและมีประสบการณ์ความเชี่ยวชาญ อาทิเช่น กรรมการที่มาจากกระทรวง กรม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยกำหนดให้คณะอนุกรรมการต่าง ๆ จะต้องเป็นผู้พิจารณาคำขอในการเข้าถึงและการแบ่งปันผลประโยชน์ก่อนส่งเรื่องให้คณะกรรมการบริหารฯ ให้ความเห็นชอบ ซึ่งการดำเนินการของคณะอนุกรรมการจะต้องมีการเข้าไปในพื้นที่เพื่อรับฟังความคิดเห็นของชุมชนท้องถิ่นหรือผู้มีส่วนได้เสียก่อนมีการพิจารณาการขออนุญาต และมีภาคประชาชนอย่างน้อยหนึ่งองค์กรร่วมเป็น

ในส่วนของสำนักงานบริหารการเข้าถึงและการแบ่งปันผลประโยชน์ทรัพยากรชีวภาพนั้นอาจจะมีโครงสร้างดังนี้

“ให้มีผู้อำนวยการเป็นกรรมการและเลขานุการ โดยตำแหน่ง และให้ผู้อำนวยการแต่งตั้งผู้ช่วยเลขานุการได้ตามความจำเป็นหลักเกณฑ์และวิธีการสรรหาประธานกรรมการและกรรมการให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีกำหนด”